

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Quid senserit Durandus. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

S. Thom.
Ferrar.

sive potentia distinguantur ab actibus ex natura rei, ut censet Scotus; siue sola ratione, ut putat S. Tho. eo quod potentia, quæ ex natura rei vere potentia est, & non solum concipitur, & nominatur instar potentia, aliquam operationem reipsa producit: talis autem potentia non est communis in Deo ad intelligendum, & volendum. Hæc sententia est aperte S. Thom. in hoc articulo ad 3. & 2. contragentes cap. 10. & Ferrariensis ibidem.

In Deo est
potentia vere
activa respectu
creaturarum.

Alterum sine controversia est, in Deo esse potentiam agentem comparatione creaturarum: est enim in Deo principium, quo vere, & realiter creaturas producit, potentia autem agens nihil aliud est, quam principium productionis, & actionis: quare non solum nostro modo intelligendi, sed etiam reipsa est in Deo potentia agens.

3.
Potentia
activa Dei
nec distinguitur
ab essentia, nec refertur
ad creaturas.
Scotus.

Ceterum, cum dicimus, hanc potentiam agentem vere esse Deo respectu creaturarum, & non tantum nostro modo intelligendi, non credimus, eam distingui ex natura rei ab essentia, tamen si Scotus ita sentiat: sed ideo dicimus, vere in Deo esse potentiam agentem, & non solum consideratione intellectus nostri, quia aliquid secundum rem ab ea vere procedit, siue potentia idem sit cum essentia, siue ab ea ex natura rei distinguatur: nam in questione distinguatur ex natura rei ab essentia, cui inest: cum tamen omnes asserant, in creaturis vere esse potentiam agentem, non tantum secundum considerationem nostri intellectus, sed etiam reipsa.

Ex hoc tamen, quod concedamus in Deo potentiam re ipsa ad creaturas, non proinde asserimus in hac potentia esse relationem plusquam rationis ad creaturas: nec id voluit S. Thom. docere, cum 2. contragentes cap. 10. dixit, Manifestum est, quod potentia dicitur de Deo per respectum ad facta, secundum rei veritatem, non per respectum ad actionem, ut aliqui falso arbitrantur, alioquin etiam esset in potentia Dei respectus plus quam rationis ad facta, qui ex tempore adveniret, quod est absurdum: sed illud, secundum rei veritatem, refertur debet, non ad respectum, ut denotet respectum reale in inhaerentem, sed ad potentiam, ut denotet in Deo vere & realiter esse potentiam producentem eorum, quæ fiunt: potentiam autem actionum immanentium, tantum esse secundum considerationem nostram. Porro in Deo nullum esse respectum ad creaturas plusquam rationis, ostendimus disp. 104. cap. 6. His ergo suppositis præsens controversia est, quid sit in Deo potentia agens respectu creaturarum, utrum sit intellectus, & voluntas, an aliquid aliud: cum quæ in Deo suapte natura omnia sint unum, nisi quæ relative opponuntur, quæstio nunc est, an nostro modo intelligendi potentia agens differat ab intellectu, & voluntate.

CAPUT II.

Quid senserit Durandus.

Durand.
opinio.

Durandus in 1. d. 38. q. 1. censet proximum principium rerum in Deo non esse scientiam, seu voluntatem, sed potentiam: ex quo videtur eam distinguere a scientia, & voluntate: ita ut quemadmodum in nobis realiter differt potentia exequens, quæ est in manibus, pedibus, aut lingua, a voluntate, & scientia, ac proinde proximum principium motus secundum locum, aut locutionis

est potentia, exequens, quæ in pedibus, aut in lingua est, voluntas vero & intellectus sunt remota principia: sic etiam in Deo instat harum potentialium, quæ sunt in nobis, intellectu nostro distinguamus facultatem exequentem, & producentem res tanquam proximum principium eorum ab intellectu, & voluntate, tanquam a remotis principis.

Hæc sententia nonnullis recentioribus mirum in modum probatur; atque eadem proportionem habet facultatem motricem in Angelis, quæ seipsos, & corpora movent, a voluntate & intellectu distinguunt, alij quidem cum Scoto ex natura rei, alij vero cum S. Tho. per intellectum nostrum. Quare & ita existimant, differre potentiam exequentem in Deo, & in Angelis a voluntate, & intellectu, ut nec intellectum, nec scientiam, nec voluntatem in sua ratione formaliter includat. Fauter etiam huic opinioni S. Thom. in hoc a. in prima solutione 4. ubi videtur distinguere secundum rationem potentiam exequentem in Deo ab intellectu, & voluntate.

Confirmat autem Durandus, primum quia voluntas, & intellectus non sunt proximum principium rerum potentia autem est proximum principium: ergo potentia non est intellectus, & voluntas. Intellectum autem & voluntatem non esse proximum principium, probat: quia potentia, quæ secundum propriam suam rationem atque respicit creatum, & increatum obiectum, non est principium proximum producendi aliquid extra nam principium producendi non respicit id, quod creati non potest: intellectus autem & voluntas secundum suas proprias rationes a quæ respiciant creatum, atque increatum, quia ita versantur circa creaturas, sicut circa Deum qui creati non potest, sicut circa impossibilia, quæ etiam creati nequeunt: ergo non possunt esse principium producendi creaturas: quare oportet potentiam Dei, quæ ut principium harum rerum constituitur, ab eis distingui. Deinde confirmatur: quoniam cum in Deo omnia attributa reipsa sint quid unum simplicissimum, & sola ratione nostra secundum verior sententiam distinguantur, instat eorum, quæ in rebus creatis videmus: atque in rebus creatis ut in animalibus, quæ cognitione, & appetitione moventur, præter has duas potius scilicet exequens motum; eadem proportionem in Deo præter intellectum, & voluntatem, alia potentia constituenda est quæ sit proximum principium producendi creaturas exequendo id, quod intellectus iudicavit, & voluntas decrevit. Hanc sententiam videtur existimare probabilem Cater. in hoc articulo, tamen si oppositam probabilioris, & magis conformem menti Doctoris sancti esse censet.

CAPUT III.

Potentiam in Deo formaliter esse scientiam, & voluntatem verior opinio fert.

Multo verior sententia est aliorum, quidam, nullam aliam in Deo constituendam esse potentiam exequentem, præter intellectum, & voluntatem, vel sola ratione nostra distinguitur. De Deo ita sentit expresse Scotus in 1. dist. 37. q. 1. cum probat, posse intelligi Deum operari, ubi non esset secundum substantiam, si aliqui non esset immensus, quia sua omnipotentia, est suæ voluntatis.